

Rapportage Gemeente Hoorn

(Onderzoek naar het proces omtrent de publicatie van artikel
43 vragen door een gemeentelijke fractie in een weekblad)

Datum

23 juni 2009

Aan

Dr. O. Van Veldhuizen, burgemeester Gemeente Hoorn

Van

Dr. E. Kolthoff (directeur BING)

Inhoudsopgave

1.	BING	3
2.	Aanleiding en doel van het onderzoek	3
3.	Door BING verrichte werkzaamheden	4
4.	Toetsingskader	5
5.	Bevindingen	8
	5.1 Artikel 43-vragen	8
	5.2 Vergoeding van de publicatie	10
	5.3 Bespreken onderwerp in fractie	11
	5.4 In kennis stelling van gemeente	12
6.	Beoordeling van de casus, conclusies en aanbevelingen	18

Vertrouwelijk

Gemeente Hoorn
T.a.v. de heer Dr. O. Van Veldhuizen, burgemeester
Nieuwe Steen 1
1625 HV Hoorn

Amersfoort, 23 juni 2009

Betreft: Rapportage onderzoek

Geachte heer Van Veldhuizen,

Op uw verzoek hebben wij een onderzoek verricht in uw gemeente. De opdracht voor het onderzoek is vastgelegd in de opdrachtbevestiging van 3 juni 2009. Hierbij rapporteren wij onze bevindingen.

1. BING

BING - afgeleid van Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten - biedt Nederlandse gemeenten gespecialiseerde adviesexpertise, onderzoeksexpertise en een vraagbaakfunctie aan op het gebied van integriteit. Het bureau richt zich daarbij exclusief op de gemeenten, wat borg staat voor specifieke branchekennis, verdieping van ervaringen en de mogelijkheid om duurzame relaties met de doelgroep te onderhouden. BING is een initiatief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

2. Aanleiding en doel van het onderzoek

Op 18 mei wordt u door een lid van de raadspartij VOC Hoorn (verder genoemd 'informant') geïnformeerd over een mogelijk integriteitvraagstuk binnen de VOC Hoorn. Daarbij bent u als burgemeester aangesproken als bewaker van de bestuurlijke integriteit. De kosten voor een advertentie in het *Weekblad voor West-Friesland op Zondag* (hierna Weekblad Zondag) van 3 mei met artikel 43 vragen over de verpaupering van de panden aan het Nieuwland zouden zijn betaald door een belanghebbende ondernemer. Dit bleek niet uit de advertentie. Een verklaring hierover wordt door de informant op 26 mei ondertekend.

Op 26 mei legt u de verklaring voor aan twee leden van de fractie van de VOC Hoorn. Inmiddels bent u ook per e-mail door de betrokken ondernemer benaderd.

Op 28 mei bespreekt u de kwestie met de fractievoorzitters in het presidium. Er komen twee alternatieven op tafel om deze situatie tot een goed einde te brengen: ofwel de VOC Hoorn draait de situatie terug,

verklaart uit volle overtuiging dat het niet had moeten gebeuren en dat het niet meer zal voorkomen, ofwel de VOC Hoorn is van oordeel dat er geen sprake is van een integriteitkwestie. Als dit laatste het geval is dan moet er een onafhankelijk onderzoek komen. De fractievoorzitter van de VOC Hoorn geeft aan de twee alternatieven binnen de fractie te bespreken op vrijdag 29 mei.

Op 29 mei bericht de fractievoorzitter van de VOC Hoorn u dat de fractie geen probleem ziet in de situatie. Op 2 juni informeert de fractievoorzitter van de VOC Hoorn de overige fractievoorzitters over het besluit van de fractie. Het presidium besluit in lijn met eerdere besluitvorming dat een onafhankelijk onderzoek zal worden ingesteld naar de situatie.

U heeft ons gevraagd een onderzoek in te stellen naar de feitelijke gang van zaken, waarbij de volgende onderzoeksvraag beantwoord moet worden:

“Is er gezien de geconstateerde feiten, getoetst aan de geldende juridische en normatieve kaders, in dit specifieke geval sprake van schending van de integriteit?”

Onze schriftelijke rapportage is onderwerp van gesprek tijdens een openbare behandeling in de raad van 30 juni 2009.

3. Door BING verrichte werkzaamheden

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

- Kennisname en analyse van relevante documenten, verslagen, e.d.;
- Onderzoek in open bronnen;
- Interviewen van lid VOC Hoorn ('informant');
- Interviewen van fractievoorzitter VOC Hoorn;
- Interviewen van twee andere raadsleden VOC Hoorn ;
- Interviewen van commissielid VOC Hoorn;
- Telefonisch interviewen van partijvoorzitter VOC Hoorn;
- Vragen voorleggen per e-mail aan de betrokken ondernemer;
- Het voorleggen van voor hen relevante bevindingen aan geïnterviewden (wederhoor);
- Het rapporteren van onze bevindingen en conclusies.

Van ieder interview is een zakelijk, puntsgewijs, gespreksverslag opgesteld dat ter verificatie en accordering is voorgelegd aan de geïnterviewde. Aan de betrokkenen is bij aanvang van het interview uitgelegd dat integrale gespreksverslagen geen onderdeel uitmaken van de rapportage, maar wel als bron voor de rapportage kunnen dienen. De in deze rapportage opgenomen citaten betreffen citaten uit voorgelegde en door geïnterviewden geaccordeerde gespreksverslagen.

De bevindingen zijn op 19 juni 2009 in concept aan de betrokkenen en de informant voorgelegd. Van hen hebben wij op 20 en 21 juni 2009 een reactie ontvangen. Deze reacties zijn, voor zover relevant voor de bevindingen en de conclusies, opgenomen in de rapportage.

4. Toetsingskader

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden hebben wij eerst geïnventariseerd welke bepalingen uit relevante wet en regelgeving mogelijk in het bijzonder van toepassing zijn in de voorliggende casus. Wij zullen onze bevindingen onder meer toetsen aan de volgende bepalingen:

Gemeentewet

Artikel 15

3. De raad stelt voor zijn leden een gedragscode vast.

Algemene wet bestuursrecht

Uit de Awb vermelden wij artikel 2:4, dat ingaat op vooringenomenheid en artikel 2:5 over geheimhouding:

Artikel 2:4

1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid.
2. Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden.

Gedragscode gemeenteraad Hoorn

Deze gedragscode geldt voor de voorzitter van de raad (uitsluitend in zijn functie als raadsvoorzitter), de raadsleden en de burger-commissieleden.

Artikel 1.2. Een raadslid onthoudt zich van al hetgeen het aanzien van het raadslidmaatschap en het aanzien van de raad schaadt. De raadsleden zijn aanspreekbaar op de naleving van de gedragscode.

Artikel 2.6. Een raadslid neemt van een aanbieder van producten of diensten aan de gemeente geen faciliteiten of diensten aan, die zijn onafhankelijke positie ten opzichte van de aanbieder kan beïnvloeden.

Artikel 4.1. Een raadslid gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt. Hij verstrekt geen geheime informatie.

Artikel 6.1. Geschenken en giften die een raadslid uit hoofde van zijn functie ontvangt, worden, indien de waarde daarvan meer is dan € 50, aan de raadsvoorzitter gemeld. In overleg tussen voorzitter en ontvanger wordt een gemeentelijke bestemming voor het geschenk of de gift gezocht.

WET van 17 mei 1999, houdende regeling van de subsidiëring van politieke partijen (Wet subsidiëring politieke partijen)

Artikel 18

1. Een gift aan een politieke partij van € 4.537,80 of meer, afkomstig anders dan van een natuurlijke persoon, wordt door de partij openbaar gemaakt. De openbaarmaking van de gift geschiedt in ieder geval

door vermelding in het financieel verslag van de politieke partij. Giften van een geveer met een gezamenlijk bedrag van € 4.537,80 of meer per jaar worden voor de toepassing van dit lid beschouwd als één gift.

Deze wet richt zich op landelijke partijen in de Tweede Kamer. Bij gebrek aan regelgeving op dit terrein voor het lokale niveau wordt de wet hier als referentiemateriaal gebruikt.

[In het thans bij de Tweede Kamer ingediende voorstel tot wijziging van deze wet worden de drempelbedragen voor registratie en openbaarmaking aangepast. De normen voor geldelijke bedragen en bedragen in nature worden gelijkgesteld. Op grond van het voorstel moeten alle bedragen boven de € 750 worden geregistreerd, bijdragen boven de € 3.000 openbaar gemaakt en is € 25.000 het maximum dat als bijdrage van een geveer mag worden ontvangen.]

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

De beslissingen van een overheidsorgaan worden niet alleen aan de wet en de verschillende beleidsregels getoetst, maar ook aan algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Die beginselen, zoals rechtsgelijkheid, zorgvuldigheid, vertrouwen, rechtszekerheid, evenredige belangenafweging en dergelijke, zijn niet nader in de wet uitgewerkt. Zij geven slechts een algemene norm ('ongeschreven recht') waaraan een bepaalde beslissing kan worden getoetst.

We spreken daarom van een 'marginale toetsing', dit in tegenstelling tot een directe toetsing aan een wettelijke norm, dus aan een norm die concreet in de wet staat omschreven.

In het algemeen geven de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur en de daaraan gerelateerde 'kernbegrippen integriteit' zoals geformuleerd in de VNG modelcode voor bestuurders, het kader aan voor de gedragscode voor bestuurders die door gemeenten moeten worden vastgesteld.

De kernbegrippen van bestuurlijke integriteit zijn: *dienstbaarheid, functionaliteit, onafhankelijkheid, openheid, betrouwbaarheid en zorgvuldigheid.*

Gedragingen moeten in overeenstemming zijn met deze kernbegrippen. De betekenis van deze kernbegrippen is hieronder vermeld:

- *Dienstbaarheid*

Het handelen van een bestuurder is altijd en volledig gericht op het belang van de gemeente en op de organisaties en burgers die daar onderdeel van uit maken.

- *Functionaliteit*

Het handelen van een bestuurder heeft een herkenbaar verband met de functie die hij vervult in het bestuur.

- *Onafhankelijkheid*

Het handelen van een bestuurder wordt gekenmerkt door onpartijdigheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van een dergelijke vermenging wordt vermeden.

- *Openheid*

Het handelen van een bestuurder is transparant, opdat optimale verantwoording mogelijk is en de controlerende organen volledig inzicht hebben in het handelen van de bestuurder en zijn beweegredenen daarbij.

- *Vertrouwelijkheid*

Op een bestuurder moet men kunnen rekenen. Die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt, wendt hij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

- *Zorgvuldigheid*

Het handelen van een bestuurder is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen.

De gedragscode van de gemeente Hoorn begint direct met een artikelsgewijze opsomming en noemt de kernbegrippen bestuurlijke integriteit niet.

5. Bevindingen

5.1 Artikel 43-vragen

Aanleiding en publicatie

Op 17 april 2009 stelt de Hoornse lokale politieke partij VOC Hoorn artikel 43-vragen aan het College van B&W van Hoorn over de verpaupering van panden aan het Nieuwland (zie bijlage A). In het bericht laat de partij, bij monde van een raadslid en een commissielid, weten dat de gemeente nog te weinig doet om de verpaupering tegen te gaan. Aanleiding voor de vragen is de wijze waarop de gemeente volgens de vragers omgaat met de plannen van een ondernemer die een oplossing zoekt voor de verpauperingsproblematiek (hierna ondernemer A). De partij stelt dat de gemeente vaak wordt verweten nergens aan mee te willen werken en plannen te dwarsbomen. *“De gemeente zou alleen in problemen denken, niet in kansen. ‘Niets kan en mag’ laten ondernemers aan het Nieuwland ons weten.”* De partij vindt dit onwenselijk en stelt daarom de volgende acht vragen aan het college:

1. Welke plannen zijn er de laatste jaren voor de leegstaande panden aan het Nieuwland ingediend?
2. Om welke reden werden de diverse plannen afgewezen?
3. In het Dagblad voor Westfriesland van 16 april 2009 lezen wij in een artikel dat tegenwerking van de gemeente Hoorn ervoor gezorgd heeft dat het Nieuwland een desolate indruk biedt. Een ingediend plan van de heer [naam ondernemer A] blijkt door het College te zijn afgewezen. Waarom is dit plan niet gehonoreerd en op welke gronden is dit afgewezen?
4. In een reactie van wethouder [naam portefeuillehouder Ruimtelijke ordening] in het NHD van 17 april 2009, lezen wij dat de wethouder het plan zelf NIET gezien heeft maar, zo stelt hij, het plan had het toch nooit gehaald. Hoe kan de wethouder dit stellen als hij zelf niet eens de moeite heeft genomen om de plannen in te zien? De suggestie wordt gewekt dat het plan wel ambtelijk is beoordeeld en daar al werd afgewezen. Het plan zou 'weerstand oproepen'. Klopt dit: is er inderdaad geen formeel ambtelijk advies geweest? Indien er sprake is geweest van een mondeling advies, hoe kan het dan dat de wethouder niet wist van de plannen?
5. Waarom is er met deze ondernemer niet naar eventuele alternatieven gezocht of geadviseerd over hoe de ondernemer het plan zo kon aanpassen dat het minder of geen weerstand zou oproepen? Gebeurt dit met alle bouwplannen die worden ingediend: wordt er ambtelijk vooraf beoordeeld of 'weerstand oproepen' en halen die dan ook de 'bestuurstafel niet'? Om hoeveel 'vooraf' afgewezen bouwplannen die de 'bestuurstafel niet halen' gaat het in Hoorn?
6. Is het College het met ons eens dat initiatieven vanuit het bedrijfsleven voor verbetering van het Nieuwland serieus moeten worden bekeken en niet ongezien moeten worden afgewezen?
7. Is het College het met ons eens dat juist het Nieuwland als het straks voetgangers gebied is, een 'horeca pareltje' van Hoorn kan worden, mits goed begeleid door het bestuur?
8. VOC Hoorn kijkt alvast in de toekomst, mensen zouden, niet gehinderd door verkeer, op het Nieuwland heerlijk op een terrasje kunnen zitten en daar is straks als de 'zonnige Cosy hoek' weg is in dat gebied behoefte aan; deelt het college deze toekomstvisie?

Deze vragen worden bij de griffie ingediend op 17 april 2009, waarbij op 21 april 2009 het college de vragen ontvangt. Parallel aan het verzenden van de vragen aan de griffie, verstuurt VOC Hoorn de vragen zoals gebruikelijk ook naar diverse media. Van deze media besluiten Radio Hoorn en de HoornGids aandacht te besteden aan de vragen. Zo publiceert de HoornGids op 21 april 2009 de vragen integraal op haar website

(www.hoorngids.nl), waarbij een inleidende tekst wordt gegeven. Daarin wordt beschreven dat de aanleiding van de vragen de kritiek van ondernemers is:

"De VOC Hoorn-fractie in de Hoornse gemeenteraad wil weten waarom verschillende plannen van ondernemers in de binnenstad door de gemeente zijn afgekeurd. Dit naar aanleiding van kritiek van onder meer horeca-ondernemer [naam ondernemer B] van [naam onderneming X] die ook enkele panden op het Nieuwland in eigendom heeft. Deze ondernemer, maar ook anderen, zijn de weinig coöperatieve houding van het stadsbestuur zat."

Voorgeschiedenis

Voorafgaand aan de artikel 43-vragen van 17 april 2009 heeft VOC Hoorn eerder ook al aandacht besteed aan de verpaupering van woningen en bedrijfspanden. Anders dan het aanspreken van de gemeente werd daarbij een ondernemer aangesproken op de leegstand van enkele van zijn panden in de gemeente Hoorn.

Samen met de PvdA fractie van Hoorn werd op 16 maart 2009 een open brief geschreven aan een horecaondernemer, die panden bezit op het Kerkplein en het Nieuwland (ondernemer B). In de open brief stellen twee raadsleden (fractievoorzitter VOC Hoorn, raadslid PvdA) van de partijen dat de leegstand van diverse panden een doorn in het oog is van de indieners van de brief en van ondernemers. *"De VOC Hoorn en de PvdA-fractie in Hoorn zien met lede ogen de leegstand aan die zich vooral voordoet bij uw vastgoed. Wij willen een beroep op u doen om deze panden zo snel mogelijk te verhuren."*

Het Noordhollands Dagblad besteedt op 18 maart 2009 aandacht aan de brief, met het artikel '*Dit moet [naam onderneming X] niet willen*', waarin de raadsleden toelichting geven op hun open brief. Daarbij geven zij tevens een lichte voorzet voor een mogelijke oplossing voor de problematiek: *"De gemeenteraad heeft een bezoek gebracht aan Bergen op Zoom. Daar hebben we gezien dat de gemeente zelf panden heeft opgekocht en opgeknapt. Misschien kan Hoorn dat ook. Maar niet tegen elke prijs natuurlijk."*

Naar aanleiding van de open brief aan ondernemer B, volgt eerst een reactie vanuit het bedrijf dat wordt aangesproken in de open brief van de raadsleden. In een artikel van 21 maart 2009 in het Noordhollands Dagblad weerspreekt de directeur van de [naam onderneming X] dat zij de eigenaar zijn van de panden waar over wordt gesproken in de open brief. *"[naam onderneming X] is uitsluitend actief met de exploitatie en ontwikkeling van caféformules en heeft geen panden in eigendom. Daarmee heeft het niets van doen met om het even welk pand, waar ook. Bovendien bekleedt de heer [naam ondernemer B] op dit moment geen actieve functie binnen onze onderneming."*, zo verklaart de directeur van [naam onderneming X].

Enkele dagen later volgt het antwoord van ondernemer B die wordt aangesproken in de open brief van de raadsleden. Het Noordhollands Dagblad publiceert op 2 april 2009 het artikel *[Naam ondernemer B] slaat deur dicht voor gesprek leegstand*. Daarin wordt een open brief van de ondernemer beschreven waarin de ondernemer kritiek levert op de punten die door de PvdA en de VOC Hoorn worden aangehaald. Daarbij geeft de ondernemer aan dat hij in zijn algemeenheid nimmer waardering heeft gekregen vanuit de gemeente voor zijn ondernemerschap. De ondernemer geeft aan dat hij wordt tegenwerkt bij plannen in de vorm van onder meer 'bouwstoppen, aanschrijvingen en dwangsommen'. De ondernemer laat tevens weten dat hij recent ook door de gemeente is tegengewerkt bij één van zijn panden, wat tot gevolg heeft dat 'dit pand wat hem betreft nu mag instorten'.

Aan het einde van het krantenartikel wordt het raadslid van de PvdA-fractie Hoorn aangehaald die reageert op de open brief van de ondernemer. Daarbij geeft hij aan dat de ondernemer hoogstwaarschijnlijk verbolgen is over het feit dat de raadsleden het verkeerde bedrijf noemden als eigenaar van de panden: *"Hij*

is boos omdat we [naam onderneming X] noemden als eigenaar. Formeel heeft hij gelijk, maar niemand in de stad weet wat [naam onderneming Y] is. Hij staat wel degelijk aan het hoofd van alles."

De behandeling van de brief in het Noordhollands Dagblad is voor de ondernemer niet afdoende, waarop hij op 5 april 2009 de gehele brief publiceert in het Weekblad Zondag. Daarbij geeft hij de publicatie als titel mee 'Omdat het NHD te laf is om het hele stuk te plaatsen bij deze'. De ondernemer ondertekent de brief met [naam onderneming Y]; het bedrijf dat de eigenaar is van de panden,.

Over het feit dat de VOC Hoorn eerst een ondernemer aansprak en vervolgens met artikel 43-vragen de gemeente, hebben de fractievoorzitter en een raadslid het volgende verklaard: " *In onze optiek is er geen sprake van of - of, maar juist van en – en. Wij zijn betrokken bij de panden van het Nieuwland en willen alle partijen aanspreken om dit gezamenlijk op te pakken, dus zowel de ondernemers zelf als de gemeente."*

5.2 Vergoeding van de publicatie

Zoals in de vorige paragraaf is beschreven, zijn de artikel 43-vragen aangeboden bij diverse media. Van de aangeschreven kranten en radiostations hebben enkele geen interesse om de vragen te publiceren, waaronder het Noordhollands Dagblad.

Behalve naar de media verstuurt de partij de vragen ook naar de betrokken ondernemers die in het bezit zijn van de panden waar kritiek op is (ondernemer A & B). De ondernemer die wordt aangesproken in de open brief (ondernemer B) constateert vervolgens dat het Noordhollands Dagblad geen aandacht aan de vragen besteedt. Om meer publiciteit te vergaren voor de vragen, laat deze ondernemer weten dat hij bereid is om de artikel 43-vragen te plaatsen in het *Weekblad Zondag* en daarbij zorg te dragen voor de financiering. Hij laat dit weten op 25 april 2009 om 11.04 uur in een e-mail die hij verstuurd aan het commissielid die bij de artikel 43-vragen wordt genoemd:

Beste [voornaam commissielid],

Als het nhd niet doet wat je wilt,

Plaats je het toch in de zondagskrant.

Heb je in ieder geval meer lezers en aandacht.

Laat je [naam medewerker Weekblad Zondag] mij de rekening maar

Sturen op [naam onderneming Y] exploitaties hem wel bekend.

Maximaal een halve pagina.

Met vriendelijke groet,

[Voornaam ondernemer B]"

Over deze e-mail hebben de opstellers van de artikel 43-vragen verklaard: "Wij waren wel blij met een reactie van [naam ondernemer B], omdat hij zo een keer liet zien dat hij in contact wilde treden." Voorheen bleek ondernemer B weinig geïnteresseerd in contact met de gemeente of met raadsleden. In de ogen van de opstellers was deze reactie een vorm van toenadering.

Het aanbod van de ondernemer wordt door het commissielid geaccepteerd, waarop zij op dezelfde dag de e-mail van de ondernemer doorstuurt naar het Weekblad Zondag. Zij stelt even later (25 april 2009, 11.35 uur) de leden van de fractie, een aantal commissieleden en de secretaris van VOC Hoorn hiervan op de hoogte.

Het plaatsen van de advertentie door ondernemer B is daarmee een feit. Het commissielid heeft goedkeuring gegeven voor betaling van de advertentie door de ondernemer, zonder daarbij een reactie vanuit haar partij af te wachten. Naar aanleiding van de e-mail van het commissielid levert, afgezien van de informant (zie 5.3.), geen enkel lid van de partij commentaar op het aanbod van de ondernemer.

5.3 Bespreken onderwerp in fractie

Het gegeven dat de ondernemer de publicatie in Weekblad Zondag van de artikel 43-vragen van de partij zal vergoeden wekt bij één lid van VOC Hoorn (hierna informant) verbazing, waarop hij besluit per e-mail een reactie te sturen op de e-mail van het commissielid, waarin hij vraagt of het wel goed is om zo afhankelijk te worden van een ondernemer. Dit doet hij op 26 april 2009 om 10.52 uur. De letterlijke tekst van de e-mail luidde: *"Gaat dit wel goed afhankelijk van [naam ondernemer B]. Vr gr. [naam informant]"*

De boodschap die alleen verzonden is aan het commissielid, wordt vervolgens diezelfde dag beantwoord door het commissielid om 12.47 uur. Over het antwoord heeft zij geen contact gehad met andere leden van de partij. Zij laat de informant weten dat dit naar haar mening wel meevalt en "we" daar zelf bij zijn. Daarbij sluit zij de e-mail af met de opmerking: *"Ps. De naam van [naam ondernemer B], noch die van de [naam onderneming X], noch die van [naam onderneming Y] komen erbij te staan hoor!"* Na haar reactie aan de informant verstuurt het commissielid, volgens haar verklaring, deze e-mail tevens aan de (schaduw)fractieleden.

Naar aanleiding van deze reactie van het commissielid, zijn geen e-mails meer verstuurd. Noch door de informant, noch door andere leden van de partij. De dag na de e-mailwisseling tussen het commissielid en de informant (27 april 2009) heeft de informant telefonisch contact met de voorzitter van het bestuur van de VOC Hoorn. Het telefoongesprek kwam tot stand op initiatief van de voorzitter. In het gesprek, dat overigens een ander onderwerp als gespreksdoel had, legt de informant de voorzitter zijn vraag over de publicatie in het Weekblad Zondag voor, aldus de verklaring van de informant. Op de vraag *"of dit wel juist was"*, zou de voorzitter hebben aangegeven dat er niets aan de hand was, indien de naam van de ondernemer onder de advertentie zou worden vermeld. De voorzitter van de VOC Hoorn heeft ons (rapporteurs) op 16 juni 2009 telefonisch verklaard dat er op 27 april 2009 wel een gesprek heeft plaatsgevonden met de informant, maar dat dit onderwerp daarin waarschijnlijk niet is besproken. Het zou kunnen zijn dat het zijdelings ter sprake is gekomen, maar de voorzitter is wel zeker dat hij geen toezeggingen heeft gedaan aan de informant in de geest van 'publicatie is acceptabel, mits de naam van de ondernemer eronder staat'. Dat dit niet is besproken met de informant is tevens opgenomen in een brief die is verstuurd namens de VOC Hoorn aan de informant, waarin zij kritiek leveren op zijn verklaring (zie 5.4.).

Na deze twee signalen (e-mail aan commissielid, telefoongesprek met voorzitter) dacht de informant volgens zijn eigen verklaring dat zijn commentaar zou worden verwerkt. Hij heeft hierover verklaard: *"Ik was in de veronderstelling dat de e-mail die ik stuurde naar mevrouw [achternaam commissielid] zou worden doorgestuurd naar derden binnen de partij. Na het telefooncontact met de heer [achternaam voorzitter] dacht ik dan ook dat dit (naam onder de advertentie) zou worden afgestemd met elkaar."*

De informant gaat begin mei 2009 op vakantie en doet daarbij het verzoek aan het thuisfront om de advertentie uit te knippen, indien die wordt gepubliceerd. Wanneer hij terugkomt van zijn reis merkt hij op dat de artikel 43-vragen inderdaad zijn gepubliceerd in het Weekblad Zondag. Echter, de naam van de financier staat niet vermeld onder de vragen. Hierop besluit de informant om contact te leggen met de burgemeester over deze kwestie.

5.4 In kennis stelling van gemeente

Op 18 mei 2009 licht de informant de burgemeester in over de situatie. De burgemeester ziet zich geconfronteerd met deze partijkwestie en adviseert de informant om nogmaals de dialoog aan te gaan met zijn partij. Diezelfde dag vindt een fractievergadering plaats en de informant wil deze gelegenheid gebruiken om fractiebreed over de situatie te spreken. De informant neemt contact op met de fractievoorzitter van de VOC Hoorn en doet aan hem het verzoek om een vraag te mogen stellen aan de fractie. De fractievoorzitter staat dit toe, waarna de informant die avond als inspreker zijn commentaar aan de fractie voorlegt over de plaatsing van de artikel 43-vragen en de vergoeding daarvan. Hij zou daarbij de vraag hebben gesteld of de artikel 43-vragen in het Weekblad Zondag waren betaald door de fractie, waarop de fractie aangaf dat dit niet het geval was. Hierop liet de informant weten dat hij dit kwalijk vond, waarbij de fractie hem liet weten dat zij zijn kritiek opmerkelijk vond gezien het feit dat de artikel 43-vragen al enige tijd geleden gepubliceerd waren.

De fractievoorzitter en een raadslid hebben over de bijdrage van de informant het volgende verklaard: *"Er is geen discussie geweest over dit punt bij de vergadering. De heer [naam informant] vroeg slechts of er betaald was door VOC Hoorn. De reden waarom de heer [naam informant] deze vraag stelde, liet hij ons niet weten."* Over de plaatsing van de vragen door de ondernemer in relatie tot de vraag van de informant hebben deze personen aangegeven: *"Wij waren ons van geen kwaad bewust om iets dat de heer [naam ondernemer B] gedaan heeft. Wij hebben toen gezegd dat het voor ons geen issue was en dat we het binnenskamers wilden houden."* De opstellers van de artikel 43-vragen hebben over de mededeling van de informant bij de fractievergadering opgemerkt: *"Hij liet weten dat hij het niet eens was met de wijze waarop de VOC Hoorn daarbij had gehandeld. Hij viel daarbij de heer [naam fractievoorzitter] persoonlijk aan. De heer [naam informant] sprak erg heftig en aanvallend."*

Over zijn mededeling bij de fractievergadering heeft de informant zelf aangegeven: *"Ik vroeg of de advertentie door de VOC Hoorn was betaald. Toen kreeg ik te horen dat zij het niet hadden betaald, maar de heer [naam ondernemer B]. Ik heb toen gezegd dat ik het er niet mee eens was, dat de naam van de ondernemer er niet onder stond. De fractie liet weten het probleem niet te zien, waarna ik de vergadering heb verlaten."*

Aan de informant is door de onderzoekers gevraagd wat hij wilde bewerkstelligen met zijn bijdrage bij de fractievergadering:

"U vraagt mij wat ik wilde dat de partij zou doen. Ze hadden gewoon de naam [naam onderneming Y] onder de advertentie moeten plaatsen. Nu het al geplaatst was hadden ze de kosten kunnen terugdraaien door [naam ondernemer B] de kosten terug te betalen. Daarbij vind ik; óf je brengt het naar buiten en zegt waarom je zo hebt gehandeld, óf je draait het terug; maar je moet het dus niet onder de pet houden."

De informant laat bij de fractievergadering weten dat hij zijn bijdrage graag genotuleerd zag. In de notulen, die verschijnen in de week na 18 mei 2009, staat de informant echter beschreven als 'afwezig met afbericht'. Aan het onderwerp dat hij in discussie bracht wordt verder in de notulen geen aandacht geschonken. De informant is hierover ontstemd: *"Ik heb bij de vergadering gevraagd of ze mijn bijdrage*

wilden notuleren. Dit wilden ze niet omdat ze er geen ruchtbaarheid aan wilden geven. Ik vind dit erg kwalijk, temeer omdat een andere 'inspreker' wel staat genoemd bij de notulen; Horeca Nederland [Dit laatste heeft BING geverifieerd en vastgesteld]. De partij heeft het bewust stil willen houden." Over het notuleren verschillen de andere geïnterviewde partijleden van mening. De fractievoorzitter en een raadslid laten hierover weten: "De heer [naam informant] had gevraagd om zijn bijdrage te notuleren. Echter, dit is niet gebeurd omdat hij zijn vraag stelde voor de daadwerkelijke vergadering. Dan wordt er nog niet genotuleerd." De opstellers van de artikel 43-vragen hebben hierover aangegeven: "De heer [naam informant] gaf aan dat hij zijn bijdrage graag genotuleerd wilde zien. De notulist (bij deze vergadering de heer [naam secretaris]) heeft echter besloten om dit niet op te nemen in de notulen, vanwege het gedrag van de heer [naam informant]." Deze laatste beschrijving van de gang van zaken wordt bevestigd in een brief van de voorzitter van de VOC Hoorn aan de informant, d.d. 3 juni 2009.

Ter aanvulling liet het raadslid die de artikel 43-vragen heeft opgesteld over het notuleren weten: "Achteraf was het wellicht goed geweest om wel op te nemen dat de heer [naam informant] een bijdrage heeft geleverd aan de fractievergadering omdat wij niets te verbergen hadden." Over de verantwoording voor het verkrijgen van de advertentieruimte hebben de opstellers van de artikel 43-vragen verklaard dat de bijdrage in de vorm van het aanbieden van de advertentie door de ondernemer in het jaarverslag vermeld zal worden.

Nadat de informant de fractievergadering heeft verlaten, vervolgen de aanwezigen de vergadering. Hierover hebben de opstellers van de artikel 43-vragen aangegeven: "Wij bleven verbaasd en licht verbouwereerd achter bij de vergadering. We waren allen zeer verbaasd over zijn inbreng, waarbij het ons ook onduidelijk was wat zijn punt eigenlijk was." Over het onderwerp is daarna volgens de fractievoorzitter nog kort gesproken: "Toen de heer [naam informant] weg ging, hebben wij nagepraat over dit punt. De plaatsing van de advertentie door [naam ondernemer B] is toen niet veroordeeld, omdat de achtergrond van de vraag van de heer [naam informant] op dat moment niet bekend was."

De informant heeft al geruime tijd meningsverschillen met de fractie van de VOC Hoorn. Sinds zijn aftreden als wethouder (vanuit de VOC Hoorn) is de verhouding volgens de informant en de geïnterviewde VOC Hoorn leden, langzaam slechter geworden, vooral na informele gesprekken omtrent het lijsttrekkerschap bij de verkiezingen van 2010. Recent heeft de fractie de informant verzocht om voorlopig niet meer bij de fractievergaderingen te verschijnen om een adempauze in te lassen.

Verklaring partijlid VOC Hoorn

Na de fractievergadering van 18 mei 2009 is de informant van mening dat de kwestie niet serieus besproken wordt binnen de partij, waarop hij besluit andermaal naar de burgemeester te gaan. Op 25 mei 2009 legt de informant ten overstaan van de burgemeester een verklaring af waarin hij de gang van zaken uiteenzet. Ook de griffier is bij dit gesprek aanwezig, die de verklaring uitschrijft. De informant heeft hierover gesteld: "Na die fractievergadering heb ik overdacht wat ik moest doen. Uiteindelijk heb ik besloten om een verklaring af te leggen, waarover ik op 25 mei de fractievoorzitter heb ingelicht."

In de verklaring staat het volgende opgenomen:

- De kosten voor de advertentie van de VOC Hoorn in het Weekblad voor West-Friesland op Zondag met artikel 43-vragen over de verpaupering van de panden aan het Nieuwland, van 3 mei jl. zijn betaald door de heer [naam ondernemer B], belanghebbende in de situatie rond het Nieuwland. De vragen zijn eerst aangeboden aan het Noordhollands Dagblad, maar die heeft ze geweigerd. Dit blijkt uit een mail die bij deze verklaring zijn gevoegd;
- De leden van de fractie, een aantal commissieleden, de secretaris van de vereniging, een medewerker van het weekblad en de heer [naam ondernemer B] zijn via een mail van deze situatie op de hoogte gebracht;
- De heer [naam informant] heeft in een telefonisch contact met de voorzitter van de VOC Hoorn, de heer [naam voorzitter], duidelijk gemaakt dat het niet kon dat de kosten door de heer [naam ondernemer B] zouden worden betaald;
- Na overleg met de burgemeester heeft de heer [naam informant] de aanwezigen tijdens de fractievergadering van de VOC Hoorn op maandagavond 18 mei geconfronteerd met deze situatie. De heer [naam informant] heeft in de vergadering gemeld dat hij het niet eens is met de gang van zaken en dat de situatie niet transparant en onwenselijk is. De heer [naam informant] wilde dit ook genotuleerd zien, maar hij heeft notulen van die vergadering nog niet ontvangen. De aanwezigen hebben er bewust gekozen om deze informatie niet naar buiten te brengen en 'onder de pet te houden'. Door de aanwezigen is die avond aangegeven dat zij erop vertrouwen dat de heer [naam informant] hetzelfde zou doen. De heer [naam informant] heeft aangegeven niet te weten of hij zich hier aan zou houden.

Aldus naar waarheid verklaard en voor akkoord getekend,

De heer [naam informant]

Datum: 26 mei 2009

Op 26 mei 2009 wordt de, door de griffier opgestelde, verklaring voor akkoord ondertekend door de informant. Diezelfde dag hebben de burgemeester en de griffier een gesprek met de fractievoorzitter van de VOC Hoorn en een raadslid van de VOC Hoorn. Aan hen wordt de verklaring voorgelegd die de informant die ochtend had getekend. Zij *'erkennen dat het is gelopen zoals in de verklaring staat beschreven'*, waarbij de fractievoorzitter wel een nuancering maakt bij de passage over het Noordhollands Dagblad, zo staat vermeld in de memo over deze bespreking. Over de voorgelegde verklaring hebben de fractievoorzitter en het raadslid in het interview verklaard: *"Eigenlijk zijn alle vier de punten die [naam informant] noemt in zijn verklaring te weerleggen. Zo was er 1) geen sprake van een betaling, 2) is er ander e-mail verkeer geweest dan staat beschreven, 3) was er geen telefonisch contact met de voorzitter en 4) is de beschrijving over de discussie van 18 mei 2009 onduidelijk."*

Bij de bespreking legt de burgemeester de twee raadsleden twee alternatieven voor hoe de situatie kan worden opgelost:

1. De VOC Hoorn draait de situatie heel snel terug en geeft aan dat dit nooit meer voorkomt. De situatie moet worden hersteld;

2. De VOC Hoorn is zich niet bewust van het feit dat de integriteit hier in het spel is. In dit geval moet hierover, onder leiding van een externe deskundige, het gesprek worden gevoerd.

De burgemeester heeft aanvullend verklaard dat hij en de griffier zich in het gesprek neutraal hebben willen opstellen, vanuit de rol van procesbegeleider. Afgesproken wordt dat de fractievoorzitter van de VOC Hoorn de burgemeester op 27 mei 2009 laat weten welke keuze zal worden gemaakt. Tevens wordt afgesproken dat het presidium over de situatie zal worden ingelicht, waarbij de VOC Hoorn zal aangeven hoe zij om zullen gaan met de situatie. Tenslotte wordt er vastgelegd dat verantwoording over deze kwestie plaats moet vinden in de openbaarheid van een raadsvergadering.

Die avond bespreekt de fractie van VOC Hoorn de kwestie, waarbij wordt besloten om te gaan voor het eerste alternatief. Hierover heeft de fractievoorzitter aangegeven: *"Deze eerste mogelijkheid betekende dat we door het stof moesten, waarbij we een verklaring moesten geven in een raadsvergadering. Dat wilden wij dus eerst doen om het gauw af te ronden. Wij wilden verder en vonden het geen issue. Deze optie leek daardoor het meest geschikt."* Binnen de fractie wordt vervolgens de afhandeling van deze keuze in gang gezet. Het commissielid dat contact had met ondernemer B krijgt daarbij de taak om deze persoon in te lichten dat de VOC Hoorn het gebeurde wil terugdraaien. Dat doet zij volgens eigen verklaring telefonisch. Tevens wordt door het commissielid een medewerker van het Weekblad Zondag ingelicht dat de rekening voor de publicatie naar de VOC Hoorn moet worden verzonden.

Volgens afspraak geeft de fractievoorzitter van VOC Hoorn op 27 mei 2009 de gemaakte keuze door aan de burgemeester. Daarbij laat hij wel weten dat de keuze nog afgestemd moet worden met alle betrokken personen die door de informant in de verklaring worden genoemd:

"Beste [voornaam burgemeester],

Naar aanleiding van het gesprek gisteren 26-05-2009, betreffende de verklaring van [naam informant], denk ik dat terugdraaien van het gebeurde voor ons de beste oplossing is. Ik wil dit niet beslissen voordat er, op korte termijn, overleg is geweest met alle in de verklaring genoemde personen. Hierna kom ik er naar jou toe op terug.

Met vriendelijke groeten: [naam fractievoorzitter]"

E-mailcontact ondernemer – burgemeester

Op de dag dat de fractievoorzitter van de VOC Hoorn de burgemeester per e-mail bericht over de keuze van de fractie, ontvangt de burgemeester tevens een e-mail van ondernemer B. De ondernemer was op de hoogte van de kwestie doordat het commissielid hem had geïnformeerd over het terugdraaien van de advertentieplaatsing. De ondernemer laat aan de burgemeester weten dat hij door de VOC Hoorn is ingelicht dat zij ter verantwoording bij de burgemeester moesten komen *'omdat zij geld van mij of een van mijn bedrijven zouden hebben aangenomen'*. Ondernemer B laat weten dat dit volgens hem niet klopt. *'Wel is het zo dat wij de VOCH advertentieruimte hebben aangeboden in de zondagskrant van Hoorn. Wij stellen deze ruimte niet alleen voor de VOCH ter beschikking maar voor een ieder die niet deze krijgt bij het nhd ongeacht kleur of afkomst. Zo hebben wij dit in het verleden al meerdere malen gedaan. Het was misschien beter geweest dat wij dit hadden vermeld bij de advertentie, maar indien u dat wenst zullen wij dit alsnog doen, uiteraard met uitleg. Overigens heb ik geen inzage vooraf gehad in de tekst.'*

Naar aanleiding van deze e-mail laat de burgemeester de ondernemer weten dat hij de e-mail heeft ontvangen als burgemeester. De informatie zal hij in die hoedanigheid delen met betrokkenen en fractievoorzitters. Tevens meldt de burgemeester de ondernemer dat het niet is uitgesloten dat *'een en ander onderdeel kan worden van een openbare raadsvergadering'*. De ondernemer is niet gelukkig met het nieuws van de burgemeester dat deze de informatie met derden zal delen. Hij beroept zich daarbij dat hij aan het begin van zijn e-mail de burgemeester heeft gemeld dat de e-mail persoonlijk was.

Hierbij moet worden opgemerkt dat volgens verklaring van de griffier de fractievoorzitter van de VOC Hoorn hem op 29 mei telefonisch heeft laten weten dat de ondernemer zijn e-mail aan de burgemeester in BCC heeft verstuurd aan twee leden van VOC Hoorn, te weten de fractievoorzitter en het commissielid. Het commissielid heeft verklaard dat zij deze e-mail van de ondernemer niet heeft ontvangen. Na voorlegging van de bevindingen verklaarden de geïnterviewde VOC Hoorn leden dat de fractievoorzitter de e-mail van de ondernemer niet in BCC heeft ontvangen.

Over de opmerking dat ondernemer B in het verleden vaker advertentieruimte beschikbaar heeft gesteld, hebben de opstellers van de artikel 43-vragen gemeld dat dit ook eerder dit jaar gebeurde bij de open brief aan de ondernemer: *"De heer [naam ondernemer B] plaatst wel vaker politieke stukken. Zo is onze open brief samen met de PvdA-fractie gericht aan de heer [naam ondernemer B] ook geplaatst in de Zondagskrant."* Uit een analyse van de digitale uitgaven van de krant is gebleken dat deze open brief niet is geplaatst. Wel is, zoals ook in 5.1. is vermeld, de reactie van de ondernemer op de open brief van de PvdA en de VOC Hoorn geplaatst in het Weekblad.

Presidium vergadering, d.d. 28 mei 2009

Zoals was aangegeven door de burgemeester bij de bespreking op 26 mei, komt het presidium bij elkaar om de kwestie te bespreken. Dit vindt plaats op 28 mei 2009. De burgemeester legt de situatie uit aan de fractievoorzitters en licht hen tevens in over de e-mail van de ondernemer. Hierover staat vermeld in de notulen *'de voorzitter meldt ook dat hij een mail van de heer [naam ondernemer B] heeft ontvangen over de situatie waardoor de kwestie nu niet alleen meer betrekking heeft op de raad en mogelijk op straat komt te liggen.'*

De fractievoorzitter van de VOC Hoorn geeft in de vergadering aan dat in zijn optiek de VOC Hoorn integer is en ook zo wil handelen. Volgens hem is het aanbod van de ondernemer niet onrechtmatig, omdat dat aanbod open staat voor alle fracties. Wel geeft hij aan dat de grenzen zijn opgezocht en dat men geen gedoe wilde over deze situatie. De fractievoorzitter laat tevens weten dat zijn fractie op 29 mei de keuze zal maken voor welke optie zij gaan. De voorzitter laat daarbij weten dat de VOC Hoorn inderdaad de tijd krijgt om een standpunt in te nemen, welke zij dienen door te geven bij hem.

Wel wordt besloten dat er een persbericht uit moet gaan waaruit blijkt dat de kwestie de aandacht heeft van de gemeente. Het argument hiervoor staat in de notulen als volgt beschreven: *'Het is niet wenselijk dat een en ander door een derde in de publiciteit wordt gebracht en dat dan gemeld moet worden dat wij hiermee al bekend waren.'* Hiermee wordt gerefereerd aan de e-mail die de burgemeester de dag ervoor ontving van ondernemer B. De tekst van het persbericht wordt in het presidium besproken. De fractievoorzitter van de VOC Hoorn laat bij de presidiumvergadering weten dat hij het niet eens is met het laten uitgaan van een persbericht, omdat hij een en ander eerst met de fractie wil bespreken.

Persbericht gemeente Hoorn, d.d. 29 mei 2009

Volgens de afspraak in de presidiumvergadering van 28 mei 2009, verschijnt er een persbericht over de kwestie. Dit wordt opgesteld op 29 mei 2009 en verschijnt diezelfde dag ondermeer op de gemeentelijke website. De tekst van het persbericht luidt:

Gemeenteraad vraagt VOC Hoorn zich te beraden over integriteitvraagstuk

De VOC Hoorn onderhoudt relaties met een Hoornse ondernemer waarbij mogelijk in strijd is gehandeld met de wet en/of geldende gedragscodes. De Hoornse gemeenteraad heeft de fractie van de VOC Hoorn verzocht zich te beraden over deze kwestie.

In afwachting van de uitkomst onthouden de leden van de gemeenteraad zich van commentaar en/of meningen. Burgemeester G.O. van Veldhuizen is enig aanspreekpunt. Het integriteitvraagstuk wordt in een openbare raadsvergadering besproken.

De geïnterviewden van de fractie van de VOC Hoorn hebben aangegeven ongelukkig te zijn met dit persbericht. Volgens hen had het persbericht tot gevolg dat de keuze tussen de twee mogelijkheden die hen was voorgelegd, geen reële keuze meer was. Zo verklaart de fractievoorzitter: *"Door het persbericht is ons de eerste mogelijkheid (terugdraaien) uit de handen geslagen. In de pers werden wij neergezet als VOC Hoorn versus integriteit. Wij waren eigenlijk van te voren veroordeeld. Door dat persbericht moesten wij wel kiezen voor de tweede optie, omdat wij niet vonden dat er niet-integer gehandeld was."* Naar aanleiding van het voorleggen van de bevindingen aan de geïnterviewde leden van de VOC Hoorn hebben zij als aanvulling gesteld dat door het verschijnen van het persbericht ook twijfel is gezaaid over hun persoonlijke integriteit, terwijl ze allen sociaal en/of maatschappelijk actief zijn binnen de gemeente Hoorn.

Het verschijnen van het persbericht heeft volgens de geïnterviewde raadsleden van de VOC Hoorn de keuze beïnvloed om toch te kiezen voor de tweede optie: de VOC Hoorn is zich niet bewust van het feit dat de integriteit hier in het geding is, waardoor een onafhankelijk onderzoek moet worden uitgevoerd naar de gang van zaken.

Keuze VOC Hoorn

Na het verschijnen van het persbericht neemt op 29 mei 2009 de fractievoorzitter van de VOC Hoorn contact op met de burgemeester waarbij de fractievoorzitter laat weten dat de fractie heeft gekozen voor de tweede optie. De VOC Hoorn ziet geen problemen in de situatie en er moet een onderzoek worden ingesteld. Dit laat de fractievoorzitter van de VOC Hoorn diezelfde dag ook weten aan de burgemeester. Ten aanzien van de kosten van de advertentie wordt de eerdere keuze om de situatie terug te draaien niet gewijzigd. De factuur is nog niet betaald, maar dit zal alsnog gebeuren, zo heeft het commissielid d.d. 19 juni 2009 verklaard: *"VOC Hoorn heeft van het weekblad Zondag een factuur á € 595 ontvangen. Deze is binnengekomen bij ons secretariaat en zal door onze penningmeester betaald worden."* Na het voorleggen van de bevindingen hebben de geïnterviewde leden van de VOC Hoorn verklaard dat door het vervallen van alternatief één de rekening voor de advertentie niet meer actueel is.

Op 1 juni 2009 verschijnt er een artikel op Hoorngids.nl met de titel 'VOC Hoorn boos op burgemeester'. Daarin wordt ingegaan op de advertentie in het Weekblad Zondag en het verschijnen van het persbericht, waarbij er kritisch wordt gekeken naar de inhoud van het persbericht.

De dag na het verschijnen van het dit artikel wordt er een extra presidiumvergadering belegd waarin het presidium wordt ingelicht over de keuze van de VOC Hoorn. Tevens wordt het artikel besproken dat op 1 juni op Hoorngids.nl was geplaatst. Over dat bericht wordt gesteld dat dit ingaat tegen de afspraak die in het presidium was gemaakt op 28 mei 2009, dat er geen mededelingen door leden van de raad zouden worden gedaan over de kwestie. De fractievoorzitter van de VOC Hoorn geeft aan dat hem onduidelijk is hoe Hoorngids aan de informatie is gekomen. Echter, hij erkent dat de informatie alleen maar vanuit zijn fractie kan zijn gekomen. Over de kwalificatie dat de VOC Hoorn boos is op de burgemeester geeft de fractievoorzitter aan dat hij dit misplaatst vindt.

Aan het einde van de presidiumvergadering van 2 juni wordt gesproken over verdere communicatie omtrent deze kwestie. De fractievoorzitter van de VOC Hoorn geeft aan dat zij na hun fractievergadering een persbericht willen versturen. De voorzitter spreekt zijn twijfels uit of dit wenselijk is. In de notulen van deze vergadering staat dit als volgt opgenomen '*Als de VOCH zelf gaat communiceren ontstaan er geruchten, dan wordt het een politiek spel.*' Afgesproken wordt dat de fractievoorzitter het met zijn fractie zal bespreken, waarna hij de griffier zal inlichten over de beslissing van de fractie.

Die avond (2 juni 2009) ligt de fractievoorzitter de griffier in dat zijn fractie wel een persbericht zal laten uitgaan. In het persbericht meldt de VOC Hoorn dat zij beledigd is door de verdachtmakingen over het mogelijk niet integer zijn. Tevens geeft zij aan dat het gemeentelijk persbericht in haar optiek niet verzonden had mogen worden, daar er nog geen hoor en wederhoor had plaatsgevonden. Aan het einde van het persbericht meldt de VOC Hoorn dat zij 'graag met een ieder die hieraan behoefte heeft over dit onderwerp in discussie gaan. Mogelijk kan dit leiden tot goede afspraken en een code die zou moeten gelden voor alle politieke partijen in Hoorn!'

6. Beoordeling van de casus, conclusies en aanbevelingen

Beoordeling van de casus

De concrete onderzoeksvraag waarop dit onderzoek antwoord moet geven luidt:

“Is er gezien de geconstateerde feiten, getoetst aan de geldende juridische en normatieve kaders, in dit specifieke geval sprake van schending van de integriteit?”

Gemeentelijke fracties in Nederland staat het vrij om gelden te ontvangen voor de partijkas. In diverse media is de relatie gelegd tussen de artikelen in de gedragscode inzake geschenken voor raadsleden (artikel 6.2.) en de financiering van de advertentie. Deze relatie gaat hier niet op, aangezien het geen individuele raadsleden betreft, maar de fractie of de partij.

Artikel 18 van de Wet van 17 mei 1999, houdende regeling van de subsidiëring van politieke partijen eist openbaarmaking door vermelding in het financieel verslag van de partij van een gift aan een politieke partij van € 4.537,80 of meer, afkomstig anders dan van een natuurlijke persoon. Het wijzigingsvoorstel van deze wet, dat thans bij de Tweede Kamer is ingediend verlaagt dit drempelbedrag naar € 750. De normen voor geldelijke bedragen en bedragen in nature worden gelijkgesteld. Aangezien het bedrag dat met de betreffende advertentie was gemoeid ruim onder het wettelijk drempelbedrag – en zelfs onder het bedrag dat in het wijzigingsvoorstel wordt genoemd – ligt, blijft men zelfs binnen de kaders van het

herzieningsvoorstel voor landelijke partijen. Daarnaast hebben geïnterviewden van de VOC Hoorn verklaard dat de gift in natura in de jaarstukken zal worden gepubliceerd.

De financiering van de advertentie door de ondernemer kan echter wel degelijk de schijn van belangenverstremgeling oproepen waarmee artikel 2.4 van de Algemene wet bestuursrecht en het kernbegrip 'zorgvuldigheid' in beeld komen. Dit kan tevens tot gevolg hebben dat het aanzien van de raad als bestuursorgaan wordt geschaad, zoals verwoord in artikel 1.2. van de gemeentelijke gedragscode. De gestelde artikel-43 vragen liggen in lijn met het directe belang van de financierende ondernemer. Er is geen sprake van een algemene gift aan de partij. Er is een koppeling met een belang van de ondernemer. Als raadslid is het niet verkeerd om op te komen voor een specifieke achterban, daar raadsleden volksvertegenwoordigers zijn. Dat dient echter wel onafhankelijk en in alle openheid te geschieden, waarbij elke schijn van belangenverstremgeling dient te worden vermeden. Deze stelling is in de bijeenkomst van het presidium van 24 februari 2009 nog een keer onderschreven.

Daar komt bij dat in de media voorafgaand aan de publicatie in het *Weekblad Zondag* de relatie met de financierende ondernemer al werd gelegd. Zo stelde Hoorngids.nl op 21 april 2009 dat de aanleiding voor de vragen van de fractie VOC Hoorn de kritiek van onder meer de horecaondernemer [naam ondernemer B] op de gemeente was. Dat de fractie enkele dagen na deze publicatie een vergoeding door die ondernemer accepteert, heeft de schijn van belangenverstremgeling opgeroepen.

Het gebrek aan discussie over deze vergoeding binnen de fractie is een indicatie dat men het integriteitaspect in deze zaak onvoldoende heeft erkend, terwijl er signalen zijn dat men bewust zaken 'onder de pet heeft willen houden'. Dit betekent dat het thema integriteit meer aandacht moet krijgen om bewustwording te bewerkstelligen. Het binnenskamers houden van de wijze van financieren staat bovendien op gespannen voet met het kernbegrip 'openheid'.

Dat in het presidium van 28 mei 2009 werd besloten dat enerzijds de VOC Hoorn de tijd kreeg om een standpunt in te nemen en anderzijds dat er een persbericht uit moest gaan over de kwestie, is gezien de tijdsdruk verklaarbaar. De VOC Hoorn heeft dit – naar onze mening onterecht – opgevat als ware daarmee haar keus beperkt tot het laten instellen van een onderzoek.

De keuze voor het uitvaardigen van een persbericht was ingegeven vanuit het betrachteren van maximale transparantie. Wellicht was het verstandiger geweest te wachten met het uitbrengen van het persbericht tot de VOC Hoorn haar definitieve besluit kenbaar had gemaakt.

Conclusie

Er is geen sprake van het aannemen van ongeoorloofde giften door VOC Hoorn in het kader van de Wet subsidiëring politieke partijen of andere formele regelgeving. In het onderhavige geval had de VOC Hoorn echter af moeten zien van het aanbod van ondernemer B om de advertentie op zijn kosten te plaatsen in het *Weekblad Zondag* – met dan wel zonder naamsvermelding – om elke schijn van belangenverstremgeling te voorkomen. Mede gelet op de wijze waarop binnen de partij gecommuniceerd is over de kwestie, kwalificeren wij deze handelswijze als een integriteitschending.

Er is in deze casus geen sprake van feitelijke belangenverstremgeling, maar de schijn daarvan is feitelijk wel ontstaan.

Het bewustzijn van de integriteitaspecten die in een dergelijke casus aanwezig zijn, achten wij gering. Een gerichte discussie hierover binnen de VOC Hoorn en mogelijk ook andere partijen lijkt ons aangewezen. Dit slaat direct terug op het tweede deel van artikel 1.2. van de gemeentelijke gedragscode.

Aanbevelingen

- Wij geven de raad in overweging om de kernbegrippen integriteit als inleiding in de gedragscode op te nemen. Met deze beginselen, zoals zorgvuldigheid en openheid, is men beter in staat om gedrag te toetsen.
- Een bespreking in de raad hoe om te gaan met giften en donaties aan partijen en fracties lijkt ons aangewezen, mede met het oog op de komende verkiezingscampagne. Een mogelijkheid is om het transparanter te maken, bijvoorbeeld door publicatie van de jaarverslagen (inclusief financiën) op de gemeentelijke website.
- Over de openbaarmaking van de financiering van publicaties kunnen aparte afspraken worden gemaakt; zowel over de wenselijkheid in bepaalde gevallen als over de wijze van publiceren.
- In gevallen als het onderhavige is het moeilijk een juiste inschatting te maken van de ernst en reikwijdte van het probleem. Daardoor worden vaak overhaast beslissingen of maatregelen genomen. Het verdient aanbeveling om in dergelijke gevallen in een zeer vroeg stadium een externe adviseur als klankbord te gebruiken.
- Tenslotte geven wij u in overweging om kort na de installatie van de nieuwe raad in 2010 een themabijeenkomst met de raad over integriteit te organiseren. In deze bijeenkomst kunnen de raadsleden dan vertrouwd worden gemaakt met de wettelijke bepalingen inzake integriteit, de gedragscode en kan casuïstiek als voorbeeld worden behandeld.

Wij vertrouwen met dit rapport aan onze opdracht te hebben voldaan.

Hoogachtend,

Dr. E.W. Kolthoff
Directeur

**Bijlage A.
Artikel 43-vragen VOC Hoorn**

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van Hoorn
Nieuwe Steen 1
Hoorn.

Hoorn, 17 april 2009

Betreft vragen ex artikel 43 RvO
Onderwerp: Verpaupering panden aan het Nieuwland

Geacht College,

Reeds vele malen heeft de fractie van de VOCHoorn aandacht gevraagd voor verpaupering van woningen en bedrijfspanden. Als voorbeelden werden genoemd, de woningen langs het Keern en de winkelpanden aan het Nieuwland. In een motie uit 2007 van onze fractie, ingediend tijdens de begrotingsbehandeling, werd aangedrongen op de ontwikkeling van een actief aanschrijvingsbeleid, met als doel handhavend te kunnen optreden tegen eigenaren van panden die ernstig in gebreke blijven bij het groot onderhoud. Het college bleef destijds voorstander -mede vanwege de benodigde capaciteit- van passief aanschrijvingsbeleid. Er werd echter wel beloofd dat het college naar alternatieven zou zoeken, bijvoorbeeld door gebruik te maken van andere regels zoals vanuit het welstandbeleid en de APV.

Ten aanzien van het Nieuwland is ons nog niet gebleken dat acties van het College tot enig resultaat hebben geleid. De gemeente wordt vaak (o.a. in krantenartikelen) verweten nergens aan mee te willen werken en plannen te dwarsbomen. De gemeente zou alleen in problemen denken, niet in kansen. "Niets kan en mag" laten ondernemers aan het Nieuwland ons weten.

Net als u is ook VOC Hoorn trots op onze historische binnenstad maar we moeten ons wel realiseren dat een stad ook mag "leven" en geen openluchtmuseum hoeft te worden.

In het NHD van 17 april geeft wethouder Van Es een reactie op een eerder artikel met betrekking tot het Nieuwland. De wethouder zegt over het Nieuwland dat je hier hebt over een beschermd stadsgezicht. Daarvoor, zo gaat hij verder, gelden strenge kaders die door de raad zijn vastgesteld. Dat is helemaal waar, maar een duidelijk voorbeeld dat hier ad hoc ineens ook van afgeweken wordt is de Rode Steen. Op de plaats van de afgebrande bioscoop is een geheel nieuw modern pand onder architectuur van Jan Rietvink neergezet. Op die plek mocht het dus wel! Hier heeft onze fractie op zich geen moeite mee, we willen alleen niet dat er met 2 maten wordt gemeten. We willen zelfs niet de indruk wekken dat er gemeten wordt met 2 maten! Wat voor de Rode Steen geldt, geldt ook voor het Nieuwland.

Wij kunnen ons dan ook goed voorstellen dat het beleid van de gemeente door ondernemers niet altijd begrepen wordt en vaak als "star" wordt ervaren. Met als gevolg dat de ontwikkelingen in de (binnen)stad gefrustreerd worden en de leefbaarheid onder druk komt te staan.

De fractie van de VOC Hoorn heeft de volgende vragen aan het college:

1. Welke plannen zijn er de laatste jaren voor de leegstaande panden aan het Nieuwland ingediend?
2. Om welke reden werden de diverse plannen afgewezen?
3. In het Dagblad voor Westfriesland van 16 april 2009 lazen wij in een artikel dat tegenwerking van de gemeente Hoorn ervoor gezorgd heeft dat het Nieuwland een desolate indruk biedt. Een ingediend plan van de heer Groes blijkt door het College te zijn afgewezen. Waarom is dit plan niet gehonoreerd en op welke gronden is dit afgewezen?
4. In een reactie van wethouder Van Es in het NHD van 17 april 2009, lazen wij dat de wethouder het plan zelf NIET gezien heeft maar, zo stelt hij, het plan had het toch nooit gehaald. Hoe kan de wethouder dit stellen als hij zelf niet eens de moeite heeft genomen om de plannen in te zien? De suggestie wordt gewekt dat het plan wel ambtelijk is beoordeeld en daar al werd afgewezen. Het plan zou 'weerstand oproepen'. Klopt dit: is er inderdaad geen formeel ambtelijk advies geweest? Indien er sprake is geweest van een mondeling advies, hoe kan het dan dat de wethouder niet wist van de plannen?
5. Waarom is er met deze ondernemer niet naar eventuele alternatieven gezocht of geadviseerd over hoe de ondernemer het plan zo kon aanpassen dat het minder of geen weerstand zou oproepen? Gebeurt dit met alle bouwplannen die worden ingediend: wordt er ambtelijk vooraf beoordeeld of ze 'weerstand oproepen' en halen die dan ook de 'bestuurstafel niet'? Om hoeveel 'vooraf' afgewezen bouwplannen die de 'bestuurstafel niet halen' gaat het in Hoorn?
6. Is het College het met ons eens dat initiatieven vanuit het bedrijfsleven voor verbetering van het Nieuwland serieus moeten worden bekeken en niet ongezien moeten worden afgewezen?
7. Is het college het met ons eens dat juist het Nieuwland als het straks voetgangers gebied is, een "horeca pareltje" van Hoorn kan worden, mits goed begeleid door het bestuur?
8. VOC Hoorn kijkt alvast in de toekomst, mensen zouden, niet gehinderd door verkeer, op het Nieuwland heerlijk op een terrasje kunnen zitten en daar is straks als de "zonnige Cosy hoek" weg is in dat gebied behoefte aan; deelt het college deze toekomstvisie?

In afwachting van uw reactie,
Met vriendelijke groet,

Raadslid VOCHoorn

Commissielid VOC Hoorn